

STORTINGET

Representantforslag 171 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Dokument 8:171 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken om ny modell for utjevning av nettleie

Til Stortinget

Bakgrunn

Elektrisk kraft er et nødvendighetsgode, og tilgang til strøm er en forutsetning for bosetting, næringsvirksomhet og verdiskaping i hele landet. Norge har klare og brede politiske mål om økt elektrifisering av samfunnet. Dette forutsetter ikke bare økt kraftproduksjon, men også betydelige investeringer i kraftnettet.

Investeringer i strømmettet finansieres i hovedsak gjennom nettleien. I dag er det svært store geografiske forskjeller i nettleien mellom ulike deler av landet. Nettleien varierer fra om lag 20 øre/kWh i de rimeligste områdene til opp mot 90 øre/kWh i de dyreste. Dette innebærer at enkelte nettkunder betaler opptil fire ganger så høy nettleie som andre.

Disse forskjellene skyldes i stor grad strukturelle forhold som lav kundetetthet, krevende topografi og lange linjer, og ikke forhold den enkelte nettkunde kan påvirke. Det er etter forslagsstillerens syn urimelig at nettkunder i slike områder alene skal bære kostnadene ved nasjonale mål om elektrifisering, beredskap og forsyningsikkerhet.

Tidligere behandling og behov for ny løsning

I 2019 ba Stortinget regjeringen utrede hvordan nettleien kunne utjevnes på en mer rettferdig måte. Reguleringsmyndigheten for energi (RME) leverte sin faglige vurdering i Høringsdokument Nr. 1/2019 Utredning av virkemidler for utjevning av nettleie. Her ble det pekt på to hovedmodeller for utjevning:

1. Statlig finansierte tilskuddsordninger, og
2. Brukerfinansiert tariffutjevning, hvor kostnader i strømmettet i større grad fordeles mellom alle nettkunder.

Historisk har utjevning av nettleie i hovedsak vært basert på tilskudd over statsbudsjettet. Erfaringene viser at slike ordninger er lite forutsigbare, da bevilningene har variert betydelig fra år til år, og enkelte år har de vært helt fraværende. Dette svekker ordningens effekt og legitimitet.

Forslagsstilleren mener derfor at det er behov for en varig, forutsigbar og reell tariffutjevning, som ikke er avhengig av årlige budsjettforhandlinger.

Brukerfinansiert tariffutjevning

Forslagsstilleren mener at en brukerfinansiert tariffutjevning er den mest treffsikre og robuste løsningen. En slik modell innebærer at alle nettkunder bidrar med et mindre beløp, som samles i en nasjonal utjevningsskatt og brukes til å redusere nettleien for kunder i områder med særlig høye nettkostnader.

Prinsipper for utforming av ordningen

Forslagsstilleren legger til grunn at:

- Utjevningen bør baseres på eksisterende kriterier og datagrunnlag som RME allerede benytter i reguleringen av nettselskapene, herunder gjennomsnittlig nettkostnad per kWh.
- Ordningen bør være teknologinøytral og enkel å administrere, med lave administrative kostnader.
- Finansieringen bør være brukerfinansiert, for å sikre stabilitet og forutsigbarhet over tid.
- Størrelsen på utjevningsspotten bør kunne knyttes til en andel av nettselskapenes samlede inntektsrammer, for å gi fleksibilitet når nettkostnadene endrer seg over tid.

Betydning for elektrifisering, beredskap og samfunnsaksept

En mer rettferdig fordeling av nettkostnadene vil styrke den samfunnsmessige aksepten for videre elekt-

rifisering og nødvendige investeringer i kraftnettet. Det vil også bidra til å sikre at beredskapstiltak og forsterking av nettet – som gjøres av hensyn til hele samfunnet – ikke veltes urimelig over på enkelte lokalsamfunn.

Forslagsstilleren mener at dette er et grep som både vil fungere raskt, være økonomisk effektivt og bidra til økt tillit til energipolitikken.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2027 med forslag om en rettferdig og brukerfinansiert utjevningsordning for nettleie.

17. mars 2026

Lars Haltbrekken

